

УДК 378.016:376-056.26

DOI: <https://doi.org/>

АННА ФАСТИВЕЦЬ

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6333-5519>

(Полтава)

Place of work: Poltava Business Institute of Higher Educational Establishment "International Academician Y. Bugay Scientific and Technical University"*Country:* Ukraine*Email:* anna_fast@ukr.net

ГЕНЕЗА ТА СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті на основі теоретичного аналізу наукової літератури схарактеризовано та узагальнено генезу та сучасний стан професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії та ерготерапії у системі вищої освіти України. Констатовано, що фізична терапія (реабілітація) суттєво відрізняється від інших спеціальностей сучасної вищої професійної освіти, тому що майбутній фахівець з фізичної терапії та ерготерапії повинен бути добре орієнтований у професійній сфері, бачити перспективи її подальшого розвитку і вдосконалення. Професійну діяльність фізичного терапевта розглянуто як систему цілеспрямованого застосування професійних умінь та практичних навичок, що ґрунтуються на професійно-орієнтованих знаннях, які гарантують усвідомлене їх використання у досягненні поставленої мети та при вирішенні професійних завдань. Визначено перспективні напрямки розвитку статусу професії «фізичний терапевт» в Україні. Доведено що професійна діяльність фахівця з фізичної терапії (реабілітації) та ерготерапії зорієнтована на галузь педагогічної антропології і передбачає такі види професійної діяльності: спортивно-педагогічну, рекреаційно-дозвільну, оздоровчо-реабілітаційну, освітньо-професійну, корекційну, організаційно-управлінську. На основі аналізу комплексу літературних джерел встановлено, що структура професійної підготовки включає професійні знання (спеціальні, методичні, психолого-педагогічні), професійні вміння (дидактичні, організаційні, конструктивні, прогностичні, комунікативні) та професійні якості особистості (ціннісні, здібності, риси характеру). Поняття «компетентність фізичного терапевта, ерготерапевта», що засвідчується документом про професійну освіту, передбачає: компетентність у галузі теорії фізичної терапії та ерготерапії, компетентність у сфері сучасних реабілітаційних технологій і методик, компетентність у проектуванні й реабілітаційних системах; компетентність у професійній взаємодії з учасниками реабілітаційного процесу (члени мультидисциплінарної команди, пацієнти, члени родини/опікуни пацієнтів), компетентність у галузі теорії і практики дослідження у сферах фізичної терапії та ерготерапії, компетентність в у медичних інноваціях, компетентність в організації та управлінні, компетентність у професійному самовдосконаленні.

Ключові слова: професійна підготовка; професійна компетентність; фізична терапія; ерготерапія; майбутній фахівець фізичної терапії та ерготерапії.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сьогодні пріоритетними напрямками державної політики у контексті розвитку вищої освіти визначено такі: розробка стратегічних пріоритетів; структурний розподіл у відповідності до оптимального забезпечення ринку праці; контроль якості; зв'язок із виробництвом; активна інтеграція науки та освіти; економічна підтримка напрямів наукової та освітньої діяльності, що мають стратегічне значення (Курмаєв, 2013).

Сучасне суспільство і відповідна освітня система потребують розробки і впровадження інноваційної моделі організації навчального процесу, особливістю якої має стати цільова зорієнтованість на підготовку майбутнього фахівця до життя в умовах сучасного, динамічного суспільства, що забезпечує його становлення як активного суб'єкта змін та інновацій (Артюшина, 2009).

Прийняття і впровадження Україною принципів Болонської декларації, яка зорієнтована на формування єдиного ринку праці в країнах Європи та підготовку фахівців нового якісного рівня, які відповідали б запитам міжнародного ринку праці, актуалізує проблему формування професійної компетентності сучасного фахівця (Бойчук, 2013).

За таких умов виникла необхідність започаткування в закладах вищої освіти (ЗВО) України спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія», метою освітньо-професійної програми якої є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір фахівця з фізичної реабілітації, який може кваліфіковано здійснювати виховну, фізкультурно-оздоровчу, реабілітаційну діяльність з різним контингентом населення, а також сприяти гармонійному роз-

витку особистості, формуванню життєво-необхідних навичок, розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підготовці до активної трудової діяльності людини з обмеженими можливостями здоров'я (*Освітньо-професійна програма «Фізична терапія»*, 2020; Чепурка, 2020).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії (реабілітації) та ерготерапії до професійної діяльності описана в наукових працях Ю. Лянного, Н. Белікової, А. Герцик, Т. Д'яченко, В. Кукси, О. Міхеюнко, Л. Суценко, О. Дубогай, В. Завацького, М. Романишина; аналіз історично сформованих оздоровчих технологій та розробка інноваційних представлена в роботах М. Булатова, Є. Вільчковського, Л. Волкова, Г. Дзяк, О. Дубинської, С. Дудіцької, О. Зендик, Т. Круцевич, Л. Міхно, І. Муравова, Б. Москаленка, П. Мухіна, В. Платонова, К. Ушинського, Б. Шияна та інших.

Мета статті – теоретично узагальнити та схарактеризувати генезу та сучасний стан професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії та ерготерапії у системі вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Законі України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» реабілітація осіб з інвалідністю визначена як система медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових, фізкультурно-спортивних, соціально-побутових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, трудової адаптації та інтеграції в суспільство, а також забезпечення осіб з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації і виробами медичного призначення. Також законом визначено психолого-педагогічну, професійну, трудову, фізкультурно-спортивну, соціальну та психологічну реабілітацію (Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

З позиції завдань дослідження особливостей підготовки фахівців з фізичної терапії та ерготерапії у процесі вивчення природничих дисциплін нам імпонує визначення В. Кукси, згідно з яким це навчально-професійна галузь науково-практичних знань природничо-валеологічного й фізкультурно-реабілітологічного напрямків, яка вивчає закономірності механізмів оздоровлення хворої людини з метою досягнення нею оптимального рівня функціонування систем організму, розвитку здібностей в пристосуванні до незалежної діяльності в різних сферах соціальних відносин, покращання якості життя, внутрішньої і навколишньої екології за рахунок засобів рухової активності, природовикористання, підвищення власної відповідальності за індивідуальне здоров'я (Кукса, 2002).

Фізична терапія в сучасному міжнародному тлумаченні є професією галузі охорони здоров'я, яка спрямована на зміцнення здоров'я, запобігання фізичної неповносправності, оцінку стану й реабілітацію пацієнтів з больовим синдромом, хворобою чи травмою та лікуванням без застосування медикаментозних, хірургічних або радіологічних засобів з використанням фізичних терапевтичних засобів (Суворова, 2018).

Вважаємо за доцільне проаналізувати сучасні розуміння поняття «майбутній фахівець фізичної терапії і ерготерапії» в теорії та практиці педагогічної освіти України. Так, у дослідженні Ю. Копчинської поняття «майбутній фахівець з фізичної терапії, ерготерапії» трактується як особистість, яка цілеспрямовано здобуває у ЗВО спеціальність і пов'язана з: клінічною діяльністю, яка охоплює профілактику, заходи під час гострих станів, відновлення фізичного стану/якостей та послуги тривалої дії; науковими дослідженнями, що проводяться для пошуку шляхів удосконалення якості надаваних послуг і стимулювання розвитку всіх аспектів професії; освітою як необхідною складовою професії на різних рівнях, що стосується й бакалаврату та вищої освіти, до системи післядипломних освітніх програм та курсів удосконалення кваліфікації (Копчинська, 2020).

Професійна діяльність фахівця з фізичної терапії (реабілітації) та ерготерапії зорієнтована на галузь педагогічної антропології і передбачає такі види професійної діяльності: спортивно-педагогічну, рекреаційно-дозвільну, оздоровчо-реабілітаційну, освітньо-професійну, корекційну, організаційно-управлінську. Згідно досліджень О. Куц структура професійної підготовки включає професійні знання (спеціальні, методичні, психолого-педагогічні), професійні вміння (дидактичні, організаційні, конструктивні, прогностичні, комунікативні) та професійні якості особистості (ціннісні, здібності, риси характеру) (Куц, 2002). Відповідно, Л. Суценко під професійною підготовкою майбутніх фахівців з фізичної реабілітації розуміє процес, який відображає науково й методично обґрунтовані заходи закладів вищої освіти, спрямовані на формування протягом певного терміну навчання рівня професійної компетентності особистості, достатнього для проведення фізичної реабілітації різних верств населення регіону й успішної праці в лікувально-профілактичних закладах з урахуванням сучасних вимог ринку праці (Суценко, 2007).

У дисертаційному дослідженні В. Кукси «Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах» підвищення якості професійної підготовки фізіотерапевтів (реабілітологів) розглядається в контексті таких положень: 1) системно-структурного аналізу інформаційної сфери професійної підготовки спеціалістів для визначення знань, які функціонують в фізично-реабілітаційній освіті; 2) оцінки ефективності освітньо-оздоровчої моделі на рівні програмного забезпечення, визначення його

змісту і ефективності при застосуванні різних варіантів оздоровчих моделей на основі можливих принципів їх варіативного комбінування; 3) розробки технології реалізації змісту навчального матеріалу професійної підготовки спеціалістів; 4) проектування подальших етапів професіоналізації неперервної освіти в системі фізично-реабілітаційної підготовки (Кукса, 2002).

У дисертації Т. Бугері «Міжпредметні зв'язки у навчанні професійно орієнтованих дисциплін у фаховій підготовці майбутніх фізичних реабілітологів» визначено структурні компоненти готовності майбутніх фізичних реабілітологів до професійної діяльності: мотиваційний (інтерес та позитивне ставлення до реабілітаційної діяльності; ставлення до людини як цілості; потреба в самореалізації й професійному саморозвитку); морально-ціннісний (дотримання норм моральності й моральної культури, етичних норм поведінки в процесі здійснення професійних функцій; чуйність, емпатія); когнітивний (знання з професійно зорієнтованих дисциплін для побудови індивідуальних реабілітаційних програм; знання різних методик та засобів реабілітаційної діяльності; способів пошуку та структурування інформації на інтегративних засадах й аналізу конкретної професійної ситуації); комунікативний (сформованість умінь контактувати з пацієнтами й колегами, з будь-якої ситуації виходити з позицій гуманності й милосердя); діяльнісно-практичний (володіння методами організації фізичної реабілітаційної діяльності, планування завдань і способів їх вирішення в майбутній професійній діяльності в напрямі поставлених цілей; умінь й навички фізичної реабілітаційної діяльності); креативний, пов'язаний з проявом творчих можливостей, участі в науково-дослідній діяльності (Бугеря, 2009).

Однак, підготовка до професійної діяльності не повинна обмежуватися оволодінням майбутніми фахівцями фізіотерапії та ерготерапії лише процесуальним аспектом професійної діяльності. Важливою є цілеспрямована діяльність із формування й розвитку важливих професійних та особистісних якостей, що забезпечують ефективність обраної діяльності. З огляду на це більш обґрунтованим є розуміння професійної підготовки як системи організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування особистості – професійної спрямованості, знань, навичок, умінь та професійної готовності (Лянной, 2016).

За твердженням Я. Суворової професійна компетентність майбутнього фахівця з фізіотерапії включає в себе систему знань та професійних вмінь за фахом, а також передбачає сформованість професійно важливих якостей фахівця, що сприяють ефективному здійсненню професійної діяльності. Вчена пропонує виділяти у структурі професійної компетентності науково-методичні, особистісні, медико-біологічні, реабілітаційні, терапевтичні та психолого-педагогічні компетентності; також виокремлено групи професійно-важливих якостей – моральні, комунікативні, когнітивні, емоційно-вольові (Суворова, 2018).

Поняття «компетентність фізичного терапевта, ерготерапевта», що засвідчується документом про професійну освіту, передбачає: компетентність у галузі теорії фізичної терапії та ерготерапії, компетентність у сфері сучасних реабілітаційних технологій і методик, компетентність у проектуванні й реабілітаційних системах; компетентність у професійній взаємодії з учасниками реабілітаційного процесу (члени мультидисциплінарної команди, пацієнти, члени родини/опікуни пацієнтів), компетентність у галузі теорії і практики дослідження у сферах фізичної терапії та ерготерапії, компетентність в у медичних інноваціях, компетентність в організації та управлінні, компетентність у професійному самовдосконаленні.

У дослідженнях Д. Вороніна професійна компетентність розглядається як інтегральна характеристика діяльності фахівця, яка включає когнітивний (володіння спеціальними знаннями), операційний (здатність до реалізації на практиці отриманих знань через систему спеціальних умінь і навичок) та операційний (інтеріоризація системи професійних цінностей) компоненти. Також вчений виокремлює такі компетентності фахівця фізичної реабілітації: методична (організаційно-технологічна) – володіння різними методами та засобами фізичної реабілітації з використанням ґрунтовних знань фізіології, біомеханіки, біохімії; інформаційно-аналітична – володіння інформаційними технологіями, здатність критично оцінювати інформацію; дослідницька – володіння сучасними методами і технологіями дослідження у галузі фізіотерапії та ерготерапії; управлінська – володіння методами і прийомами керування власною професійною діяльністю; валеологічна – володіння валеологічними практиками (масаж, загартування, самомасаж тощо); освітня – усвідомлена здатність до професійного та особистісного розвитку, вдосконалення професіоналізму; правова – володіння нормативно-правовою базою у галузі фізіотерапії та ерготерапії; психолого-педагогічна – володіння знаннями психології та педагогіки та застосування їх у професійній діяльності; культурна компетентність – знання специфіки національних традицій та систем оздоровлення різних груп населення; здоров'язберігаюча – розуміння традицій збереження здоров'я власного і пацієнтів (Воронін, 2008).

На основі аналізу показників Вступ.ОСВІТА.UA нами встановлено, що станом на 2021 рік підготовку фахівців за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія на базі повної загальної середньої освіти здійснюють 46 закладів вищої освіти. Освітня програма у більшості з цих закладів називається «Фізична терапія, ерготерапія», виключеннями є Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка та Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, які пропонують абітурієнтам ОП «Ерготерапія», а також Національний університет «Запорізька політехніка» і Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, які оголошують набір на ОП «Фізична реабілітація».

Найвищі ліцензовані обсяги оголошені в таких закладах вищої освіти: Національний університет фізичного виховання і спорту України (250 місць ЛО), Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (149 місць ЛО), Запорізький національний університет (115 місць ЛО), Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» (100 місць ЛО), Харківська державна академія фізичної культури (100 місць ЛО).

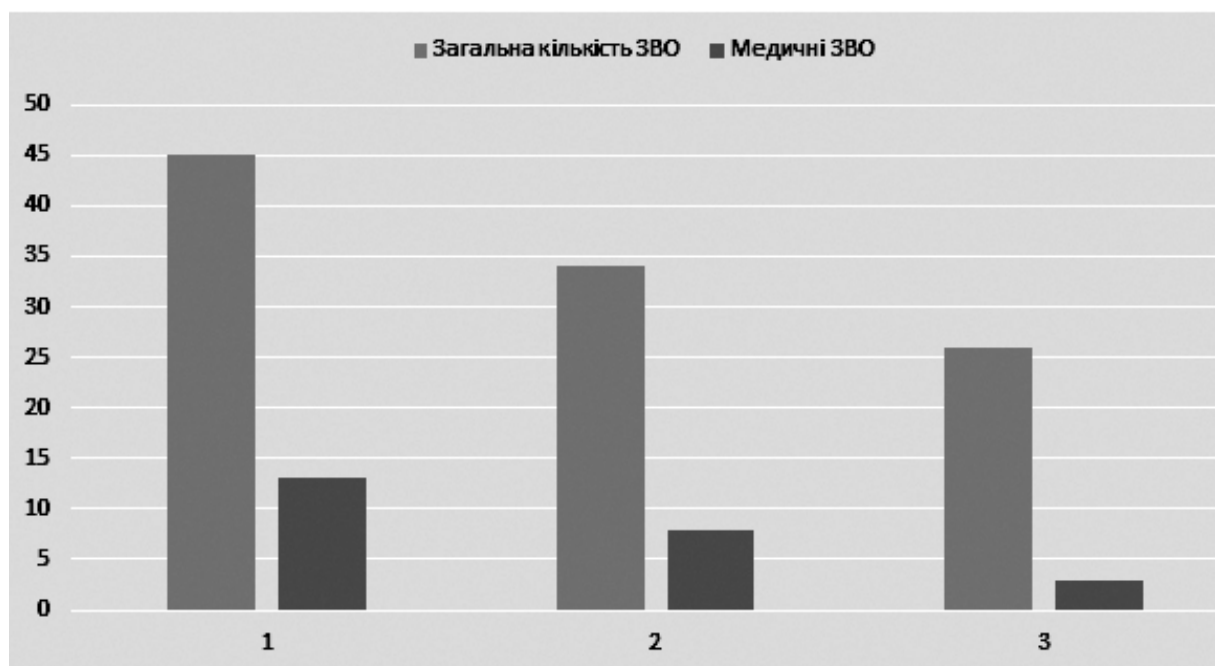
Незважаючи на те, що спеціальність «227 Фізична терапія, ерготерапія» віднесена до галузі «Охорона здоров'я», переважна більшість фахівців в Україні готується у закладах освіти фізкультурного профілю. З медичних закладів варто відмітити медичний факультет Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України, медичний інститут Сумського державного університету, факультет медико-фармацевтичних технологій Національного фармацевтичного університету, Навчально-науковий медичний інститут Волинського національного університету імені Лесі Українки, медичний факультет Херсонського державного університету, Запорізький державний медичний університет, Факультет медичних технологій діагностики та реабілітації Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України», Харківський національний медичний університет, Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради, Комунальний заклад вищої освіти «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради, Черкаську медичну академію та Львівський медичний інститут.

Тобто з 45 навчальних закладів, які готують фізичних терапевтів та ерготерапевтів лише 13 здійснюють підготовку на базі медичних факультетів і кафедр, інші заклади – це переважно факультети фізичного виховання класичних та педагогічних університетів.

На основі аналізу даних Вступ.ОСВІТА.UA також визначено, що 34 заклади вищої освіти готують фахівців за скороченим терміном підготовки на базі освітнього рівня молодшого спеціаліста, з них лише 8 – заклади вищої медичної освіти з відповідними факультетами.

Підготовку магістрів зі спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія» у 2021 році анонсують 26 закладів вищої освіти. Більшість з них визначає назву освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична терапія». Національний університет фізичного виховання і спорту України готує магістрів за ОП «Ерготерапія», Херсонський державний університет, Національний університет «Запорізька політехніка» та Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка здійснюють набір за ОП «Фізична реабілітація».

З 26 закладів, які готують магістрів зі спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія», лише три віднесено до медичних закладів вищої освіти. Це медичний факультет Херсонського державного університету, Навчально-науковий медичний інститут Волинського національного університету імені Лесі Українки, Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України».

Рис. 1.1. Розподіл ЗВО України, які готують фахівців зі спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія»: 1 – ОР «бакалавр» на основі ПЗСО; 2 – ОР «бакалавр» на основі молодшого спеціаліста; 3 – ОР «магістр».

Як засвідчує аналіз даних сайту Вступ.ОСВІТА.УА, більшість навчальних закладів України, які готують фахівців магістрів зі спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія» є переважно фізкультурно-оздоровчого профілю, лише 13 із 45 закладів, що готують фахівців за ОР бакалавра віднесено до медичних, а за ОР магістр лише 3 із 26 закладів (Рис 1.1).

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Проведений структурно-логічний аналіз генези та сучасного стану професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії та ерготерапії у системі вищої освіти України дозволив встановити, що у структурі досліджуваної підготовки пріоритетного значення набуває установка на формування всебічно розвиненої, творчої, здатної до інноваційної діяльності, самовдосконалення та саморозвитку особистості. Тому для розв'язання окресленої проблеми великої актуальності набуває професійно-практична та природничо-наукова підготовка. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі світового досвіду природничо-наукової підготовки майбутніх фахівців фізичної терапії та ерготерапії й інтерпретації цього досвіду в системі вищої освіти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Артюшина М. Сутність та особливості інноваційно-зорієнтованого підходу у сучасній вищій освіті. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2009. Ч. 3. С. 15–22.
- Бойчук Ю. Д. Науково-дослідна діяльність студентів технічного ВНЗ як педагогічна умова формування професійної компетентності. *Вестник Харьковского национального автомобильно-дорожного университета*. 2013. Вип. 60. С. 7–11.
- Бугера Т. М. Міжпредметні зв'язки у навчанні професійно орієнтованих дисциплін у фаховій підготовці майбутніх фізичних реабілітологів : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Луганськ, 2009. 22 с.
- Воронін Д. Є. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2008. № 1. С. 173–183.
- Копочинська Ю. Понятійний апарат системи формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії. *Ерготерапії. Український педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 51–59.
- Кукса В. О. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2002. 317 с.
- Курмаєв П. Теоретичні та практичні аспекти державного регулювання вищої освіти в Україні. *Теорія та методика управління освітою*. 2013. Вип. 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2013_10_17.
- Куц О. Нові технології та моделювання підготовки вчителів фізичної культури. *Молода спортивна наука України*. 2002. Вип. 6, т. 2. С. 539–541. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua:8080/bitstream/34606048/13529/1/%d0%9a%d1%83%d1%86%20%d0%9e.pdf>
- Лянной Ю. О. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2017. 45 с.
- Освітньо-професійна програма «Фізична терапія». 2020. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_bak_227_fiz_terapi_ergo_ter_2020.pdf.
- Суворова Я. Структура та зміст професійної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія «Педагогічні науки: реалії та перспективи»*. 2018. Вип. 62. С. 194–198.
- Сущенко Л. Формування мотивації до успішної професійної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2007. № 6. С. 276–279.
- Чепурка О. Сутність поняття «професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації» в контексті сучасної освітньої парадигми. *Інноватика у вихованні*. 2020. Вип. 12. С. 285–293.

REFERENCES

- Artiushyna, M. (2009). Sutnist ta osoblyvosti innovatsiino-zoriientovanoho pidkholdu u suchasniy vyshchii osviti [The essence and features of innovation-oriented approach in modern higher education]. *Collection of scientific works of uman state pedagogical university named after Pavel Tychnya*, 3, 15-22 [in Ukrainian].
- Boichuk, YU. D. (2013). Naukovo-doslidna diialnist studentiv tekhnichnoho vnz yak pedahohichna umova formuvannya profesiinoi kompetentnosti [Research activities of technical university students as an educational condition to form the professional competence]. *Bulletin of Kharkiv national automobile and highway university*, 60, 7-11 [in Ukrainian].
- Buheria, T. M. (2009). Mizhpredmetni zv'iazky u navchanni profesiino oriientovanykh dystsyplin u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh fizychnykh rehabilitolohiv [Interdisciplinary links in the teaching of professionally oriented disciplines in the professional training of future physical rehabilitation specialists]. (Extended abstract of PhD. dissertation). Luhansk [in Ukrainian].
- Chepurka, O. (2020). Sutnist poniattia «profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi rehabilitatsii» v konteksti suchasnoi osvithoi paradyhmy [The essence of the concept «professional training of future specialists in physical therapy» in the context of the modern educational paradigm]. *Innovations in upbringing*, 12, 285-293 [in Ukrainian].
- Kopochynska, Yu. (2020). Poniatiinyi aparat systemy formuvannya profesiinoi identychnosti maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi terapii. Erhoterapii [Conceptual apparatus of the system of formation of professional identity of future physical therapy, ergotherapy specialists]. *Ukrainian Educational Journal*, 2, 51-59 [in Ukrainian].
- Kuksa, V. O. (2002). Profesiina pidhotovka fakhivtsiv z fizychnoi rehabilitatsii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Profesiina pidhotovka fakhivtsiv z fizychnoi rehabilitatsii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh]. (Ph.D. diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Kurmaiev, P. (2013). Teoretychni ta praktychni aspekty derzhavnoho rehuliuвання vyshchoi osvity v Ukraini [Theoretical and practical aspects of state regulation of higher education in Ukraine]. *Theory and methods of educational management*, 10. Retrived from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2013_10_17 [in Ukrainian].

- Kuts, O. (2002). Novi tekhnolohii ta modeliuvannia pidhotovky vchyteliv fizychnoi kultury [New technologies and modeling of physical education teachers' training]. *The international activity of the university*, 6(2), 539-541 [in Ukrainian].
- Liannoi, Yu. O. (2017). *Teoretychni i metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh mahistriv z fizychnoi reabilitatsii u vyshchym navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodical bases of professional training of future masters in physical rehabilitation in higher educational institutions]*. (Ph.D. diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Fizychna terapiia» [Educational and professional program «Physical Therapy»]. (2020). Retrived from https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_bak_227_fiz_terapi_ergo_ter_2020.pdf. [in Ukrainian].
- Sushchenko, L. (2007). Formuvannia motyvatsii do uspishnoi profesiinoi diialnosti maibutnikh fakhivtsiv iz fizychnoi reabilitatsii [Formation of motivation for successful professional activity of future specialists in physical rehabilitation]. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 6, 276-279 [in Ukrainian].
- Suvorova, Ya. (2018). Struktura ta zmist profesiinoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia z fizychnoi terapii [Structure and content of professional competence of the future specialist for physical therapy]. *Scientific journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University. Series Pedagogical Sciences*, 62, 194-198 [in Ukrainian].
- Voronin, D. Ye. (2008). Model formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii [Model of formation of professional competence of future specialists in physical rehabilitation]. *Scientific Bulletin Melitopol State Pedagogical University. Series: Pedagogy*, 1, 173-183 [in Ukrainian].

ANNA FASTIVETS

GENESIS AND CURRENT STATE OF PROFESSIONAL TRAINING OF PHYSICAL THERAPY AND ERGOTHERAPY SPECIALIST TO BE IN HIGHER EDUCATIONAL SYSTEM OF UKRAINE

The genesis and current state of professional training of physical therapy and ergotherapy specialist to be in higher educational system of Ukraine is characterized and generalized on a basis of theoretical analysis of scientific literature. It is established that physical therapy (rehabilitation) considerably differs from other specialties in the system modern higher professional education because physical therapy and ergotherapy specialist to be should be well-oriented in professional field, see the perspectives of its further development and improvement. Physical therapist's professional activity considered to be a system of purposeful application of professional skills which are based on professionally oriented knowledge and ensure their conscious use for meeting the goal and professional tasks solving. The perspective ways of development of physical therapist's professional status in Ukraine are defined. It is proven that professional activity of physical therapy (rehabilitation) and ergotherapy specialist is oriented to educational anthropology sphere and provides the following types of professional activity: sports and education, recreational and leisure, rehabilitation and health-improving, educational and professional, correction, organizational and organizational and administrative. On the basis of analysis of the complex of literary sources it is established that the structure of professional training includes professional knowledge (special, methodical, psychological and educational), professional skills (didactic, organizational, constructive, prognostic, communicative) and personal qualities (values, skills, character). The concept of "competence of physical therapist, ergotherapist" which was established by the document of professional education, includes: the competence in the field of physical therapy and ergotherapy theory, competence in the field of modern rehabilitation technologies and methods, competence in projecting and rehabilitation systems, competence in professional interaction with rehabilitation process participants (members of multidisciplinary team, patients, patients' family members/guardians), competence in investigation theory and practice in the field of physical therapy and ergotherapy, competence in medical innovations, competence in organization and management, competence in professional self-development.

Key words: professional training; professional competence; physical therapy; ergotherapy; physical therapy and ergotherapy specialist to be.